

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת בחקתי תשפ"ב

אדם לעמל יולד

מהדורת כנסת ישראל

לזכות רפואה שלימה

חיה מלכה בת בת-שבע

בתוך שאר חולי ישראל

פרנס השבוע

נהנים מהחבורות?

תרמו עכשיו כדי שנוכל להמשיך את התפוצה!

אפשר "בגדרים פלוס" או "גדרים פון" (03-763-0585 - קרן 2985)

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אלעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

052-760-2289..... גבעה B
ערים אחרות
054-853-5670..... אלעד
054-662-2428..... אשקלון
052-716-9528..... אופקים
08-864-6516..... אשדוד
03-570-3134..... בני ברק
055-674-8959..... בני ברק (ר"ע וחזון איש)
058-323-6584..... בני ברק (קרית הרצוג)
054-851-9014..... ברנפולד
058-322-0251..... גבעת זאב
02-534-2467..... טלוסטון
052-447-4126..... מודיעין
054-844-1570..... נתיבות
08-974-3086..... קרית ספר
052-760-6491..... רכסים

בר אילן 4
054-844-7327..... קרית היובל
052-266-9937..... קרית משה
02-650-2327..... רוממה-המ"ג
רחוב אהליאב 21/32 (בתוך התיבת דואר)
רחביה..... ביכ"נ הגר"א
02-586-0088..... רמות
058-718-5065..... רמת אשכול
050-412-7721..... רמת שלמה
בית שמש
055-677-8301..... קריה
053-232-1710..... רמב"ש א'
052-767-4151..... רמב"ש ג'
054-842-7664..... רמב"ש ג'
052-763-4167..... רמב"ש ד'
052-710-9132..... רמת אברהם
ביתר עילית
058-324-5544..... גבעה A

ירושלים
053-318-4381..... ארזי הבירה
052-763-2150..... ביכ"נ הר צבי
054-841-9231..... בית וגן
054-841-7272..... גאולה-זכרון משה
058-325-5458..... גבעת שאול
058-321-9933..... גני גאולה
הר נוף
054-851-9014..... ישיבת מיר
052-766-5331..... נוה יעקב
סורוצקין
שער הספר
סורוצקין 31
02-536-2280..... סנהדריה
054-859-3064..... סנהדריה המורחבת
עזרת תורה 1..... ספרים ווינקל
עלי הכהן 15
עזרת תורה 2..... 02-538-8613
צומת בר אילן..... ספרי אור החיים

לבירורים והנצחות : 076-599-4020

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

אנו זקוקים מאוד לתרומות. נבקש מאוד מכל מי שנהנה מהחוברת כל שבוע
שיתרום לפחות סך 10 ש"ח לחודש

הנצחת מדור שו"ת - 200 ש"ח

הנצחת "ביאורים על סדר התפילה" - 250 ש"ח

הנצחת חצי פרשה - 750 ש"ח

פרנס השבוע (יותר משלושת אלפים חוברות!) - 1500 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדרימים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT TORASAVIGDOR.ORG/DONATE (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 115

הדפסה - גרפון MAT 02-5337722

תורת אביגדור

פרשת בחקתי תשפ"ב

אדם לעמל יולד

"נפש עמל"

"אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתֵי תִּשְׁמְרוּ ... וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם ... וְיִשְׁבְּתֶם לְבִטָּח בְּאַרְצְכֶם. וְנָתַתִּי שְׁלֹמֹם בְּאַרְצְךָ" (ויקרא כו ג ד). הרבה דברים טובים מובטחים בפרשה זו למי ש"יֵלֵךְ" בחוקות ה', וישמור את מצוותיו. עיינו בחומש ותראו, רשימה ארוכה של הבטחות נפלאות.

אבל מה הכוונה "ללכת" בחוקות ה' ובמצוותיו? רש"י בדבריו המפורסמים מבאר: "יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר 'וְאֶת מִצְוֹתֵי תִּשְׁמְרוּ' הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים 'אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ', שתהיו עמלים בתורה". כלומר, מלבד מה שחובת עבודת ה' מחייבת אותנו להתמיד בשמירה קפדנית על קיום כל המצוות, היא מחייבת אותנו תמיד 'להלך בתורה' - לחיות חיי עמל ומאמץ להתקדם הלאה והלאה באיכות עבודת ה' שלנו. פירוש הדבר הוא, שבעבודת ה' מצפה לנו עבודה קשה!

אני יודע שלאזנים שלנו קצת קשה לקבל זאת. איננו רוצים לעמול; מקסימום לעבוד קצת, אבל לא מידי הרבה. את זה נשאיר לאחרים. אז הדבר הראשון שצריך להחדיר לראשנו הוא, שאנחנו ממש אנחנו, באנו לעולם הזה בשביל לעבוד.

הפסוק באיוב (ה ז) אומר במפורש "כִּי אָדָם לְעֵמָל יוּלָד", הכוונה היא שמכל הנבראים רק האדם בלבד "לְעֵמָל יוּלָד", 'עמל' משמעו פעולה שיש עמה 'יצירה'. האמת היא, שטירחה לא חסר בעולם, כל יצורי העולם טורחים הרבה בחייהם, עופות, חיות, אפילו צמחים; הם מוכרחים לעבוד קשה מאד כדי למצוא מזון ומחסה, וכדי להבטיח את הישרדות הצאצאים שלהם. אבל כל הטורח הזה איננו 'יצירה', אלא שימוש שהם משמשים את האדם. כל מליוני הנבראים, אפילו כאלו שהאדם

בכלל אינו יודע מקיומם, נבראו אך ורק למטרה אחת: תועלת האדם! שלמות עולמו של האדם זקוקה לכל מליוני הנבראים, בלא שיש אחד מהם שיוצא מהכלל הזה - לכל אחד מהנבראים יש תפקיד מיוחד במערכת האקולוגית של העולם, תפקיד שרק הם יכולים למלאות. האדם, היחיד מכל הבריאה והנבראים שהוא בריאה שנבראה לעמול עמל של 'יצירה', על האדם נאמר "נִפְשׁ עֹמֵל עֹמֵלָה לוֹ" (משלי טז כו), זהו יסוד חשוב ביותר, יסוד היסודות של החיים.

"בְּרָא אֱלֹקִים - לַעֲשׂוֹת"

בסיום פרשת בריאת העולם כתוב: "כִּי בּוֹ שֵׁבַת מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" (בראשית ב ג). לכאורה המילה "לַעֲשׂוֹת" מיותרת, היה אפשר לסיים את הפסוק ב"אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים"? מה באה המילה "לַעֲשׂוֹת" ללמד?

ברובד הפשוט, כוונת הפסוק היא שה' ברא את העולם באופן שעשייתו מתמשכת והולכת הלאה כל הזמן, כל הבריות בעולם עובדים במשולב אחד עם השני - גלגל מתחבר לגלגל, וכל העולם המורכב הזה מתגלגל ומתנהל הלאה מיום ליום כביכול מעצמו. לדוגמא, הפרה: כעת היא מניבה חלב ובשר ועור, בעתיד צאצאיה העגלים קטנים יתפסו את מקומה. משנבראה הפרה יש לה המשכיות לעולם. הקב"ה ברא אותה כך, שתהיה לה המשכיות כאילו מעצמה.

"אֵתָהּ תִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ"

ביאור זה נכון הוא, בוודאי. אבל חז"ל מלמדים אותנו שעבור האדם שהוא נזר הבריאה טמון כאן מסר חשוב מאוד. ה"לַעֲשׂוֹת" של האדם הוא אחר למכל הנבראים, כאמור כל הנבראים נבראו כדי להביא תועלת לעולם, אבל האדם לא נברא להביא תועלת לעולם, ולא רק בשביל לחיות בו.

המדרש אומר "לָמָּה בָּרָא הַקֶּבֶ"ה אֶת הָאָדָם אַחֲרֵי כָל הַנִּבְרָאִים. אֵלָּא לְלַמְּדָךְ, שְׁעֲשֵׂה בְּכָל יוֹם יוֹם מְלֹאכְתּוֹ, וּבָרָא הָעוֹלָם וְכָל צָבָאָם, וּבְיוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמֹלֵאכְתּוֹ, בָּרָא בּוֹ אֶת הָאָדָם. אָמַר לִיה לְאָדָם: עַד כָּאן הָיִיתִי אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל בְּמֹלֵאכָהּ, מִכָּאן וְאֵילָךְ אַתָּה תִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ" (זו"ח בראשית). לפני בריאת העולם הקב"ה היה ה"עושה" היחיד. הוא היחיד שברא ויצר. אבל אחרי שברא את האדם, כביכול הוא אמר לאדם: "עכשיו אתה תעשה במקומי. אתה תברא ותיצור". "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" פירוש, בסיום בריאת העולם אלוקים ברא את האדם, כדי שהאדם יהיה ה'עושה' של העולם.

ברוך הבא למפעל!

וזה ההבדל בינו ובין בעלי החיים, בעל חיים שנתן את חלקו בבריאה סיים את תפקידו, אבל האדם מרגע שהוא בא לעולם, הוא כפועל שנכנס ל'בית מלאכה' ליצור כלים, ועליו למלא את כל שעות העבודה שניתנו לו - כל משך שנות החיים שקצבו לו לחיות - ביצירת כלים נאים. ולא רק בחייו, "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר; ילכו מחיל אל חיל" (ברכות סד.), "אמר ר' אלעזר כל אדם לעמל נברא" (סנהדרין צח:); אין דרך להתחמק מזה - אם רק רוצים לקיים את תכליתנו.

ובגלל שהאדם נברא על מנת "לַעֲשׂוֹת", גם את ה'קנס' שנקנס האדם שב"בְּזַעַת אֶפֶיךָ תֹאכַל לֶחֶם" (בראשית ג יט). הוא חי על זה הדרך: בורא העולם קבע שחייבים לעבוד ע"מ להתפרנס ולהתקיים, אין דבר כזה להתבטל בעולם הזה, הבטלנים הם אלה שבדרך כלל עוזבים את העולם מוקדם. ואם הם נשארים, זה גורם רק בעיות, להם ולסביבתם. העבודה היא חלק יסודי מהטבע שלנו. כשאנשים אינם עובדים, קורים להם דברים לא טובים: המוח מתנוון, כמעט אין דרך לשמור על שפיות בלי עבודה. האדם אינו מסוגל לסבול בטלה, זו תופעה מעניינת מאד. אפילו עשירים גדולים שלא צריכים את העבודה בשביל להתקיים, מחפשים איזשהו תחליף לעבודה. לפעמים הם נודדים ברחבי העולם, ולפעמים עושים דברים גרועים יותר. איך שיהיה, הם מנסים להעסיק את עצמם תמיד.

היעוד האמיתי

כל העמל הזה שאדם עמל תמיד לפרנסתו זה הוא רק משל, סמל לדבר עמוק בהרבה שקיים ומוטבע באישיותו. האדם לא נברא בשביל להיות קופאי, נהג משאית או רופא שיניים. הדחף לעבודה באדם מסמל את הייעוד האמיתי שלנו, לעבוד כדי להשיג שלמות לעצמנו.

"הכל צריכים עשייה" (מד"ר רות פתיחתא), אומר המדרש. ובכלל זה גם האדם עצמו, האדם אינו מוצר מוגמר ומושלם, הפסוק באיוב אומר על האדם "יָעִיר פֶּרָא אָדָם יָלִיד" (איוב יא יב) הוא צריך תיקון והשלמה נוספים. המילה "לַעֲשׂוֹת" מלמדת אותנו שה' ברא אותנו כדי שנעשה את עצמנו; 'ליצור' ונעשה משהו מעצמנו. זה תפקידנו בחיים, ויש כ"כ הרבה מה "לַעֲשׂוֹת"! עבודה רבה לפנינו.

נהג המשאית "המוצלח"

בשבילנו לא מספיק רק לא לעשות עבירות; טוב מאד להימנע מעבירות, אבל לא בשביל זה באנו לעולם. אני תמיד נוהג לספר את המשל הבא: שלחתם נהג עם משאית מלאה בסחורה לחיפה. הוא נסע לחיפה וחזר, ובא לדווח על המסע: "אדוני, הנסיעה היתה מוצלחת ביותר. לא עברתי אף עבירת תנועה, ולא אירע שום נזק למשאית או לסחורה". "יפה מאד", אתם אומרים. "ומה עם המשלוח? היה מקום במחסן לכל הסחורה?" "אה, שכחתי לפרוק את הסחורה. היא עדיין במשאית..."

אם נחזור לקב"ה אחרי 'מאה ועשרים' ונאמר לו, "לא עשיתי עבירות", הוא יאמר לנו "יפה. אבל מה עם ה'לְעִשׂוֹת'?" מה עשית מעצמך?" "אה, שכחתי". צריך לעשות כן דברים חיוביים, להשיג הישגים! לעשות!

אני רוצה להרחיב קצת בעניין, כי כשאנשים שומעים שהם צריכים לעשות - הם חושבים שהם יודעים מה הם צריכים לעשות. "כן, ודאי, אני צריך לעשות מצוות". מה כבר יש לדבר על מצוות? מי לא יודע שצריך לעשות מצוות?

העניין הוא, שהמצוות הן רק ההתחלה - השלד של השלמות. המצוות אינן אלא אמצעי להשגת שלמות, "לא ניתנו המצוות אלא לצרף בהן את הבריות" אומר המדרש (ב"ר מ"ד א). פירוש הדבר הוא שאפשר וייתכן לקיים מצוות ויחד עם זה לשכוח מהתכלית שלהן, וחבל, כי לא זו היתה התוכנית של ה'.

הכף הראשונה...

לדוגמא, שבת קודש. אם מקיימים מצווה זו כראוי, היא משנה את האדם באמת. אחר ששה ימי חול ביום השביעי באה השבת, כדי שביום זה נניח את כל עיסוקינו בצד, ונתייחד עם ה' יתברך שברא את העולם. המלאכה אסורה ביום זה כדי שענייני החול שלנו לא יפריעו לנו את דבקותנו בה' ביום זה. ואם מפעילים את המחשבה - ולפחות בעת אכילת הכף הראשונה עמלים קצת וחושבים "המרק הזה הוא זכר לבריאית העולם יש מאין ע"י ה'", אז משיגים משהו! משתנים, מתקרבים צעד נוסף כל שבוע לשלמות!

התפילין שאנו מניחים אמורות גם לשנות אותנו. אם מניחים אותן עם ההבנה הנכונה, נהפכים לאיש אחר. כמובן, זה דורש מאמץ. אם מתגברים ומפעילים קצת את הראש, אז כל יום הוא "לְעִשׂוֹת" חדש. לא רק 'מניחים' תפילין על הלב והראש, אלא משנים את מה שבתוך הלב והראש. וזהו ה"לְעִשׂוֹת" האמיתי, להפוך את השכל לשכל של תורה.

כשלוֹבִשִׁים צִיצִית ומִשְׁתַּמְשִׁים בָּהֶם כְּמוֹ שְׁצִרִיךְ, לֹא רַק ל'תְּלוֹת אוֹתָם' עַל עֲצֻמָּנוּ וּלְשִׁכּוּחַ מָהֶם; אֲמֵנָה זֶה עֲדִיף מִכְּלוּם, אֲבָל "זֶה לֹא זֶה". אָדָם לַעֲמֵל יוֹלֵד, צָרִיךְ לַעֲמֹל עַל הַמִּצְוֹת! חִיִּיבִים לְנַצֵּל אֶת הַמִּצְוֹת כְּדִי לְהַשִּׁיג שְׁלֵמוֹת. אִי אִפְשָׁר הַכֵּל בְּבֵת אַחַת, אֲבָל לֹאט לֹאט, צַעַד אַחֵר צַעַד, מִתְחִילִים לַעֲמֹל בַּמִּצְוֹת, וְזוֹ הַהֲצֻלָּה שֶׁלָּנוּ. נָעִים קָדִימָה, מִתְקַדְמִים.

ללכת בין מלאכים

הַנְּבִיא זְכַרְיָה רָאָה בְּמִרְאָה הַנְּבוּאָה שְׁמֵלָאכִים עוֹמְדִים מִסְבִּיב לִיהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, וְהַקֵּב"ה אֹמֵר לִיהוֹשֻׁעַ: "אִם בְּדַרְכֵי תֵּלֵךְ ... וְנָתַתִּי לְךָ מַהֲלָכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה" (זְכַרְיָה ג' ז'). הַמֵּלָאכִים נִקְרְאוּ כֹּאן "עוֹמְדִים", וְהָאָדָם יִכּוֹל "לְהַתְּהַלֵּךְ" בֵּינֵיהֶם - לֹא לַעֲמוֹד בֵּין הַמֵּלָאכִים, אֲלָא הֵם עוֹמְדִים וְהוּא "הוֹלֵךְ".

הַמְּפֹרְשִׁים מִסְבִּירִים, שֶׁהַמֵּלָאכִים נִקְרְאוּ "עוֹמְדִים" כִּי הֵם לֹא יִכּוֹלִים לְהִתְקַדֵּם, הֵם לֹא מִשְׁתַּנִּים, אֵין אֲצֵלָם אֶת הַמוֹשֵׁג הַזֶּה שֶׁל "לְעִשְׂוֹת". כְּמוֹ מָה שֶׁהֵם גִּבְּרָאוּ כֵךְ יִישָׁאֲרוּ לְנִצָּח. לַעֲמוֹת זֹאת הָאָדָם הוּא "מַהֲלֵךְ". הָאָדָם לֹא אִמּוֹר לַעֲמוֹד בַּמְּקוֹם! הוּא לֹא יִכּוֹל לַעֲמוֹד בַּמְּקוֹם. הוּא עוֹשֶׂה, מִשְׁתַּנֶּה וּמִתְקַדֵּם. "אִם בְּחֻקֵּי תֵּלְכוּ".

צעד אחר צעד

וְאִם מִצּוּפָה מֵאֵיתָנוּ לִלְכֵת, אִם כֵּן עוֹמֵד לִפְנֵינוּ מִסַּע אֶרֶץ - מִסַּע הַחַיִּים. מִסַּע תַּמִּיד מוֹרֵכֵב מִצַּעְדִּים. גַּם אִם טָסִים בַּמִּטּוֹס, צָרִיךְ לַעֲלוֹת בַּמִּדְרָגוֹת לַמִּטּוֹס... הָאָדָם מִשְׁתַּנֶּה בַּהֲדָרָגָה, צַעַד אַחֵר צַעַד.

זֶה מָה שֶׁנִּדְרָשׁ מֵאֵיתָנוּ, לֹא לְהִשְׁתַּנּוֹת בְּרֵגַע, אֲלָא לִהְיוֹת כָּל הַזְּמַן בַּהֲתַקְדְּמוֹת, בַּהֲלִיכָה. זֶה הַכוּוֹנָה "בְּחֻקֵּי תֵּלְכוּ". כָּל הַזְּמַן לְהִתְאָמֵץ לְהִתְקַדֵּם. אֵין דֶּרֶךְ אַחֶרֶת בַּחַיִּים, הָאָדָם לַעֲמֵל יוֹלֵד.

עצה מעשית איך להצליח

אֲנִי לֹא הוֹלֵךְ לְהִשְׁאִיר כֹּאן אֶת הַדְּבָרִים כִּרְעִיוֹנוֹת' בְּלִבִּי. כִּי דִרְכוֹ שֶׁל עוֹלָם שְׂאֲנָשִׁים אֹמְרִים "כֵּן, יֵפֶה, רַעִיּוֹן חֶזֶק מֵאֵד"! וְאִזּוֹ הוֹלְכִים הַבֵּיתָה וְלֹא עוֹשִׂים עִם זֶה כְּלוּם. קֵל לְדַבֵּר, אֲבָל לְבַצֵּעַ זֶה כֶּבֶד עֲבוּדָה קִשָּׁה. בְּשִׁבִּיל לְבַצֵּעַ צָרִיךְ תְּכֵנִית, וְצָרִיךְ לְחַפֵּשׂ עֲצוֹת אֵיךְ לְהִצְלִיחַ. וְזֶה מֵבִיא אוֹתָנוּ לְחַפֵּשׂ עֲצָה אֵיךְ הָאָדָם יִכּוֹל לְהִצְלִיחַ "לְעִשְׂוֹת" וּלְהִשְׁלִים אֶת עֲצָמוֹ.

יֵשׁ עֲצָה לְזֶה בְּסִפֵּר "חֲשִׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ" שֶׁכָּתַב ר' מִנְדֵּל סַאטָאנוֹבֶר ז"ל, שְׁחִי בְּתַקּוּפָתוֹ שֶׁל הַגַּר"א. סִפֵּר זֶה הוּא סִפֵּר מִיּוֹחַד מֵאֵד. הַמַּחְבֵּר הַצִּיִּי בְּאֲמָנוֹת הַמַּחֲשָׁבָה, וּסְפָרוֹ

מלא בחכמה גדולה אודות כוחות הנפש השונים, ועצות איך לנצלם לטובה בעבודת ה' - בספר הזה יש מהלך שאנו יכולים ללכת בו ולהצליח להשתנות.

כשהייתי בסלבודקא היתה שם "הסתדרות המוסר", חבורה של תלמידי סלבודקא, ביניהם ראשי ישיבות, אברכים ותלמידים מהישיבה, שהיו מתאספים מפעם לפעם כדי לעבוד את עבודת המוסר. והם לקחו על עצמם להדיר מחדש את אחד מספרי המוסר, ולהוציאו לאור במהדורה חדשה לתועלת הרבים. נכחתי בעצמי באחת האסיפות, ושקלו שם אם לבחור בספר פירוש רבינו יונה על משלי. אבל בסוף, למרות שרבינו יונה הוא "ראשון", הוחלט להוציא לאור את ספר "חשבון הנפש".

אתם מבינים את המשמעות? האנשים שם היו "מומחים" לדבר, ראשי ישיבות, תלמידי חכמים. ומכל ספרי המוסר הם בחרו בספר "חשבון הנפש". ועוד עובדה מעניינת - רבי ישראל סלנטר זצ"ל בספרו "אור ישראל" אינו מציין לשום ספר, מלבד במקום אחד ששם הוא כותב "עיין בחשבון הנפש". זוהי המלצה גדולה, מיוחדת וראויה לציון, על ספר מיוחד זה.

לאט אבל בטוח

אז אתאר כאן את השיטה שהספר המליץ עליה. זו תכנית שבועית בשלבים - כל שלב לעצמו הוא קל מאוד. שימו לב: נניח שהשבוע אתם רוצים לעבוד על עניין "אהבת ישראל", להוסיף אהבה לאחיכם היהודים. אי אפשר פשוט לומר "הנני מוכן ומזומן" ולהתחיל לקיים, זה לא עובד ככה. אם רוצים להצליח, צריכים להיות מוכנים לעמול, בתחילה בחרים יהודי אחד, והעבודה של שבוע זה תהיה ממוקדת בו. לנסות לאהוב את היהודי הזה יותר. איך? ננסה לחשוב על המעלות שלו כמה שיותר. למצוא בו לפחות דבר אחד טוב! אפילו רק המראה החיצוני שלו, הלבוש שלו. ולנסות לאהוב אותו, לחשוב עליו כאילו הוא אח שלי. יותר טוב לחשוב עליו כאילו הוא אני עצמי.

כמה זמן להשקיע בזה? לא הרבה מידי, שתי דקות ביום. שתי דקות ביום תוך כדי ההליכה הביתה, נקיים ביהודי זה "וְאַהֲבָתָ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (ויקרא יט יח), נחשוב עליו וננסה לאהוב אותו. בתחילה לא נאהב אותו כלל, הכל יהיה חיצוני ומלאכותי. אבל אחרי שבוע שלם, שתי דקות כפול שבע הן כבר ארבע עשרה דקות. יש "אנשים טובים" שיאמרו: "ארבע עשרה דקות כ"כ מעט? זה כלום!" אבל אני אומר להם, שטויות! כמה זמן אתם הקדשתם לאהוב יהודים? אפילו לא שנייה אחת בחייכם!

אז מי שמקדיש ארבע עשרה דקות בשבוע, זה הרבה מאד! ומקבלים שכר רב על דקות אלו, רק על הניסיון והעמל, אפילו בלי השלמות שמצליחים להשיג על ידם.

שבוע חדש, תכנית חדשה

בשבוע הבא, מנסים ענין חדש. נאמר, שמירת הפה. לא נסגור את הפה כל השבוע, אבל נקבע שעה אחת ביום שבה לא נפתח את הפה אלא רק לדברים הכרחיים, כגון לומר מילה טובה למישהו, "בוקר טוב" או "תודה רבה". מלבד זה - הפה נעול עם מנעול. לאט לאט האדם לומד לשמור על פיו, הוא מתאפק מלומר אמירה שנונה כאן או הבעת דעה מיותרת שם. בסוף השבוע הזה, הוא כבר 'גמור'. לא נשאר לו כח להתמיד בזה, זה דורש מידי הרבה מאמץ. כך אומר ה"חשבון הנפש", ש'גבורת הנפש' נגמרת, ולכן בשבוע הבא עוברים לעניין אחר.

אבל תוצאות העבודה - נשארות עם האדם גם אחרי שהשבוע מסתיים. עם מעט עמל, שמירת הפה יכולה להפוך את האדם לאיש אחר. פעם הוא היה חוזר מהעבודה, בבית היו אומרים לו איזו מילה שלא במקום ופיו הגדול היה "מתפוצץ". היום, כשהוא מניח את ידו על ידידת הדלת הוא מחליט שהוא יהיה בשקט, אפילו אם ההחלטה מחזיקה מעמד רק חמש דקות, אבל חמש דקות הן הישג גדול! וגם הבני בית מחליטים לשתוק. הערב נעים ויפה! ולא רק הערב יפה, אלא הם עצמם הופכים את עצמם לאנשים יפים עם מידות יפהפיות.

פרויקט מזוזה

בשבוע השלישי, פרויקט חדש. כשעוברים ליד בית עם מזוזה, בפרט מזוזה גדולה - מברכים את יושבי הבית. הם לא יודעים שמברכים אותם? עוד יותר טוב. וכי אין זה דבר יפה לעמול עליו? במשך שבוע אחד אתה עובר ושוּפך ברכות על מי ששם מזוזה בפתחו. אלו הם חיים! זוהי התקדמות! אתה "מהלך", לא "עומד". אדם שעושה כך במשך שבוע אחד, מקיים "בְּחֻקֵּי תִלְכוּ". הוא הולך כפשוטו ברחבי השכונה - בחוקותיו של הקב"ה.

אם אתם גרים בשכונה חרדית, לא תוכלו לברך את כל בעלי המזוזות בשכונה, יש מידי הרבה. אז קחו רחוב אחד, וברכו אותם. עוברים ברחוב הזה, ועל כל בית אומרים "יברכו". אם רוצים להוסיף קצת, מפרטים יותר ואומרים "שיחיו חיים ארוכים", "שיהיו עשירים", "שיהיו בריאים", "שתהיה להם נחת מהילדים". אל תתעצלו, החליפו ברכות כל הזמן. התרגלו לברך את מי שיש לו מזוזה בפתחו. זהו "פרויקט השבוע".

”חזרה” ארבע פעמים בשנה

בשנה יש כחמישים ושתיים שבועות, לכן בוחרים שלוש עשרה פרויקטים, וחוזרים עליהם ארבע פעמים בשנה. $25 = 4 \times 31$. ובחירת הפרויקטים משתנה מאדם לאדם, בהתאם לחסרים והחולשות שיש לכל אחד. יש אנשים שצריכים להימנע מבלבול זמן רב מידי בארוחת הערב, או על הספה. הוא לוקח עיתון ויושב על הספה, וכך חולפים להם פתאום שלושים דקות תמימות. חצי שעה על קריאת עיתון? מה, אתה חייב לקרוא את כל מה שכתוב שם? אז במשך שבוע הוא עובד על ”קיצוץ” של רבע שעה מתוך הזמן הזה. ברבע השעה הזו, הוא לוקח גמרא ולומד שלוש שורות, כל יום. שלוש שורות כל יום! הוא יכול לעשות מעצמו משהו ברבע שעה ביום. זהו ”עמלים בתורה”! אל תזלזלו ברבע שעה של עמל התורה, זה מה שהופך אותנו ל”מהלך”.

ה’מערכת’ הזו היא עצה יקרה מאד מתוך הספר הנ”ל, עבודה הדרגתית שהופכת אותנו באופן קבוע ל”למהלכים”. אבל למרות כל מה שאני אומר לכם, רוב האנשים לא יקיימו את זה. רוב האנשים לא יחזרו הביתה הערב, יקחו מחברת ויחלקו אותה לשלוש עשרה דפים, ויכתבו בראש כל דף ”בשבוע זה אני עובד על עניין פלוני”, ”בשבוע זה אני עובד על עניין פלמוני” - כאלה הם בני אדם. אבל בשביל הבודדים שכן יעשו כך, הלילה הזה הוא לילה חשוב מאד. אפילו אם רק ינסו את זה למשך שנה, או חצי שנה או רבע שנה, זו רבע שנה של זהב ויהלומים. זו רבע שנה של חיים של עשייה, של התקדמות.

גם אם מתקדמים לאט, אם מתקדמים - זו כבר הצלחה כבירה! לא עומדים במקום, נעים קדימה! בשביל זה באנו לעולם הזה, לעולם של ”לְעֲשׂוֹת”!

אתגר ושמו ”מודה”

אם נביט סביבנו מעט, נראה שישנם אינספור הזדמנויות של ”לְעֲשׂוֹת”, מאמץ להתקדם. שום דבר אינו קל, אבל זו השמחה וההצלחה שלנו. לדוגמא, צריך להתאמץ להילחם נגד מה ש”הולך”, מה ש”במודה”. אני לא רוצה להיכנס לפרטים, אבל יש הרבה דברים שאנשים עושים, בפרט נשים אבל גם גברים, שהם רק בשביל להיות ”במודה”, להיות ”עדכניים”. אפילו נשים חרדיות עושות דברים שהם תוצר של היצר הרע, שעושים אותם רק כדי להיראות טוב יותר.

”אבל לא קל להילחם בזה”, יאמרו. אז מה?! בשביל זה בדיוק אנחנו כאן, בשביל לעשות את הדברים הקשים! חייבים להילחם נגד האופנות למיניהן, לא חייבים

להיות דווקא "מיושנים", אבל אסור לאשה להתקשט מידי הרבה ברשות הרבים. זה קשה, כי צריך ללכת כאן נגד מה שמקובל, יש כאן צער ועמל. אבל דווקא בשבילם באנו לעולם.

פרויקט "ערב שבת"

עוד דוגמא: שבת מתקרבת, הבית מלא בילדים, והאשה צריכה לבשל, לאפות ולנקות הכל, ולהספיק הכל לפני שבת. והיא מרגישה שזה כבר יותר מדאי בשבילה! איך אפשר ככה, לעשות הכל עם הרעש והבלגן?? אבל אם היא תפנים את מה שאנו מדברים כאן היום, אמנם זה קשה, זה עמל, עמל בחוקות ה'. אבל היא מלאה שמחה וסיפוק, כי היא יודעת שדווקא בשביל הקושי הזה היא באה לעולם.

היא מערבבת את המצרכים, והילדים מושכים בחלוקה, הנה הם רבים וצועקים. והיא אומרת להם: "שקט, ילדים, עוד מעט שבת" תוך כדי שהיא מכניסה את העוגה לתנור. בזה היא 'בונה שבת', לא קל לבנות שבת אבל היא עושה זאת! היא עושה, מתקדמת, משיגה. ממלאה ייעוד ומגיעה לתכלית.

בינתיים, בנה בן השש עשרה נמצא בבית המדרש. אימו פטרה אותו מלעזור בבית כדי שיוכל ללמוד, אבל הוא לא יכול לפטור את עצמו מחובת העמל. הוא לומד שטיקל גמרא, ועמל לזכור אותו. חוזר שוב ושוב. אולי הוא עייף, אולי הוא מעדיף להשתרע על הספה עם עיתון - כשר כמובן. אבל הוא אומר לעצמו "לא, זה לא עמל. ואני כאן כדי לעמול ולהשיג".

שמחת חיים מנין?

ועכשיו הגענו אל הנושא שבו אני רוצה לסיים את דברינו היום. יש לי עוד הרבה מה לומר בעניין של עמל התורה, אבל אני חייב לומר כעת את העניין הבא.

יש עוד אופן חשוב ביותר של עמל התורה, שרבים מאד אינם יודעים עליו כלל, ואפילו מופתעים לשמוע שנדרש בשבילו איזשהו עמל. וזהו - העבודה הגדולה של ללמוד איך ליהנות מן העולם.

אין ספק שהעולם הזה מלא בשמחה. אבל השמחה איננה איזה דבר בטבע העולם ש"קורה" מעצמו - סתם כך, מעצמה היא באה לזה יותר ולזה פחות. אלא השמחה היא חלק מהתורה! וכמו שאר חלקי התורה, נדרש עמל כדי להשיגה. צריך ללמוד את הסוגיא של שמחה, וצריך לעמול להבין אותה ולהשיג אותה. אתם שומעים חידוש? אי אפשר להיות "שִׂמְחָה בְּחֻלְקוֹ", וליהנות מן העולם - בלי עבודה.

מחפשים שמחה בחוץ

עצלני העולם שמעולם לא למדו את הסוגיא, ואינם יודעים איך ליהנות מן העולם, כל הזמן מנסים ליהנות. אבל הם מוצאים שהעולם הזה הוא מקום מאכזב למדי. הם הולכים לכל מיני מקומות כדי להשיג הנאה: לפארק השעשועים, להופעות, למסיבות. אבל תמיד בסוף הם מתאכזבים. הכל מחזה שוא בסוף כש'האורות נדלקים', הוא חוזר הביתה והוא מגלה שאצלו הכל אותו דבר, הוא הולך ללונה פארק ועף שם למרומים במתקנים עוצרי נשימה - ובסוף נוחת על הקרקע, והולך הביתה. ואם הוא עשיר קצת ויש לו "השגות", הוא נוסע לחופשה באיים הקריביים. אבל שמחה הוא לא מוצא שם, רק יתושים גדולים יותר מאשר במקום מגוריו. אולי גם מחלות חדשות שטרם שמע עליהם מעודו. אבל לא שמחה, כי על שמחה צריך לעבוד קשה! ואם מנסים להשיג אותה בדרך הקלה, בלי להתאמץ, בכל מיני דרכים - מצליחים לקבל איזו חוויה או שתיים, אבל לא שמחה. והחיים נהיים אכזבה אחת גדולה.

חובתו בעולמו - שמחתו בעולמו

אומר הקב"ה, "אני נותן לכם את העולם כדי ליהנות, אבל הנאה זו היא כמו כל דבר טוב; צריך לעמול בשבילה. המס"י אומר 'האדם לא נברא אלא להתענג - על ה'" (פ"א). לחשוב עליו, להודות לו, להעריך את מה שהוא נותן. אם נהנים מן העולם ע"י מאמץ ועמל להבין, להכיר ולחוות את חסדי ה', זהו קיום התכלית של "האדם נברא להתענג על ה'". אין שום ברירה אחרת, רק ע"י עמל מגיעים לשמחה. ע"י עמל אפשר להפוך לאדם ששמחה אמיתית ממש מתפרצת ממנו לכל עבר.

פעם ניגש אלי איש צעיר, ושאל אותי: "למה הרב תמיד מדבר על הצורך ליהנות מן העולם הזה? וכי בזה ראוי לעסוק כל הזמן, נטילת הנאות העולם הזה?" על כאלו אנשים אמר "כְּסִיל בַּחֲשֹׁן הוֹלֵךְ" (קהלת ב יד), הוא כלל לא יודע מהו העולם הזה, ומהם הנאות העולם הזה. ההנאות שאנו מדברים עליהם אינם נטילת העולם הזה, אלא קבלת העולם שהקב"ה נותן לנו בחסדו הגדול, כל מה שצריך זה שכל להבין נכון את העולם, ונכונות לעמול.

צריך ללמוד להעריך את העובדה שאנו נושמים. האם עמלתם פעם ללמוד איך ליהנות מאוויר צח? כשתצאו מכאן הלילה, מלאו את הריאות שלכם באוויר. נשמו עמוק, זה תענוג! האוויר מחמצן את הדם, ומאדים אותו. הברזל שבדם מתאחד עם החמצן, ההומוגלובין לוקח את החמצן והוא מתחיל לזרום בצורה שקל לגוף לקלוט.

כל הגוף נהנה מן החמצן הזה. כמה שמחה יש בכל נשימה! לא חשבתם על זה אף פעם? התחילו כעת! לא תשמחו אף פעם בנשימה, אם לא תעבדו על כך.

"אֲבָרִים שְׁפִלְגַת בְּנוֹ"

לימדו איך לשמוח ביכולת לראות. יש לכם שתי מצלמות משוכללות ביותר, ואתם רואים איתם את כל מה שסביבכם. תענוג, לא? רואים הכל: צבעים, תנועה, אנשים. וכי אין זו שמחה גדולה? לא, כי מעולם לא חשבתם על כך. לא עמלתם על זה. אין דבר כעולם שיפה יותר מהראייה! חשבו על העיוור שהולך ברחוב, מגשש את דרכו בעזרת מקל. העונג הגדול הזה נשלל ממנו, ולנו יש אותו! נברך בשמחה גדולה; בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עֵוְרִים! אם נעמול בתורת השמחה בראייה, לא נוכל שלא לשמוח אי פעם בחיינו! "אִיזְהוּ עֲשִׂיר? הַשֶּׁמֶחַ בְּחֻלְקוֹ" (אבות ד א). מי שיודע לשמוח בריאות שלו, בעיניים שלו.

לימדו לשמוח בעובדה שאתם יכולים ללכת; בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְכִּין מַצָּעַי גָּבֵר! איזה תענוג ללכת על הרגליים! ראו את הנכה הזה, שיושב על כסא גלגלים. הוא לא יכול ללכת, מסכן. רחמנות עליו. הוא איבד את העונג הגדול של הניידות, ללכת מכאן לשם על שני ה"רולס-רויס"ים שה' נתן לנו. איי, איי, איי, איזו שמחה! מי שלומד לשמוח ברגליו, יהיה מלא שמחה תמיד.

לחם ומים!

לימדו כמה טוב לאכול פרוסת לחם. אכילת פרוסת לחם היא תענוג גדול, שמחה גדולה. ואל תחשבו שאין בה מצווה! אין כמו לאכול פרוסת לחם ולהודות לה' עליה מעומק הלב. והרי כשמברכים עליה אומרים שהיא "בֶּעֶבֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוּא אֱ-לֹהֵינוּ וּמִפְּנֵי שֵׁם הַגָּדוֹל". נאכל את הלחם, ונחשוב על ה' שנותן מזון לכל. למי שלמד את העניין - אכילת פרוסת לחם היא חוויה שאין כמותה!

ואם מצרפים לזה גם את השמחה בכוס המים ששותים - זה כבר אושר צרוף. מים הם נס, הם צירוף של שני סוגי גז: חמצן ומימן. החמצן לבדו או המימן לבדו אינו יכול להרוות אותנו, והנה פתאום הם מתחברים ונהיים מים. האין זה נס? והנס הזה נכנס לתוך גופנו ומשמן את כל הפרקים בגוף, הוא גורם לעיניים לנצוץ ולדם לזרום ולא לקרוש. מים הם חיים! "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ!" התרגלו בזה, הרגילו את עצמכם ליהנות מכוס מים ולשמוח בה. כשיושבים בשולחן שבת, הילדים תמיד שולחים את הידיים אל המשקאות הממותקים, הם

נמשכים דווקא ל'מים המלוכלכים' במקום למים הצלולים והנקיים. הראו להם שגם מים פשוטים הם תענוג.

והשינה משובחת

אני יכול להמשיך ככה כל הלילה. אתם הצעירים, אינכם מעריכים את העונג של שנת לילה טובה. אתם מניחים את הראש על הכרית, ומיד מרחפים לכם לעולם החלומות. איזה תענוג לישון טוב בלילה! קמים בבוקר רעננים ומלאי אנרגיה, ממש איש חדש.

וכך לאט לאט, עובדים ומתבוננים בדברים האלה, והעולם נהיה מקום שמח! אפשר להצליח בעמל התורה עצמה, ואפשר להצליח גם בעמל של חיי תורה. ואל תחשבו שבגלל שנהניתם כאן בעולם הזה יותר בגלל ההתבוננויות האלה, יורידו לכם משכרכם בעולם הבא. השמחה בחסדי ה' בעולם מביאה אותנו לשיר ולהלל אותו בעולם הזה, ונמשיך ונשיר לו בשמחה גם בעולם הבא.

לסיכום

אם כן, למדנו היום כמה חשוב לעמול בקיום תכליתנו, "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת". אנחנו כאן כדי לעשות, וזה לא אמור להיות קל. ואחרי שמבינים ומפנימים זאת, העולם נהיה מקום של עונג וסיפוק עצומים, כי זהו מקום ההצלחה, העשייה וההישגים, בצעדים קטנים, מדודים ועקביים.

וזהו הטעם שהתורה אומרת לנו: "אם בחקתי תלכו, תקבלו גשם, ויבול, ושלוש ושלווה ואושר". וכי המטרה היא לאכול יותר ארוחות? בוודאי שלא. אלא כמו שאומר הרמב"ם (פ"ט הל' תשובה), מטרת כל השפע הגשמי הזה היא לאפשר לנו לעשות עוד ולהשיג עוד בעולם הזה. מצבנו בעולם הבא תלוי במעשינו בעולם הזה, ואם יהיה שלום בארץ, יהיו לנו עוד שנים "לַעֲשׂוֹת".

ואם נלך בדרך זה של עמל התורה, הרי "בְּדֶרֶךְ שְׁאֵדָם רוּצָה לֵילֵךְ בָּהּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ" (מכות י:), ה' יעזור לנו להצליח. ולא רק שמקיימים בכך את רצון ה' מאיתנו, אלא גם הופכים את עצמנו לשלמים יותר. ממש בוראים את עצמנו מחדש! וביום האחרון, כשנחזיר את נשמתנו לבוראנו, נוכל לומר לו: "ה', ניצלתי את ימי ללכת בחוקותיך, לעמול בתורתך. קיימתי את רצונך שבראתי אותי כדי לעשות, ועכשיו אני חוזר אליך מוכן ומזומן לקבל את השכר הנצחי שהועדת לי".

שבת שלום ומבורך!

המשך מעמוד האחרון

עברו. בימים עברו, ילד קטן היה רואה נזירים מתהלכים ברחוב. פעם, ברחוב יהודי היה ניתן לראות מאות נזירים! מיהו נזיר? נזיר הוא אדם שקיבל על עצמו לחשוב רק על ה' יתברך במשך שלושים יום לכל הפחות. במשך תקופה זו הוא קדוש לה' - הוא שייך רק לה'! והילד הקטן רואה מאות נזירים כאלו מכל עבר. בסביבה שכזו, קל להיות צדיק - גם ללא מאמץ מיוחד.

מה גדולה אם כן היא חשיבותם של מגורים בשכונה של שומרי תורה ומצוות! כמה חשוב לשלוח את הילדים למוסדות חינוך המלאים ביראת שמים! כך גם לגבי ישיבות וסמינרים. עלינו לבחור עבור ילדינו, בכל הגילאים, את המוסדות החרדיים ביותר! ועליהם לבלות שם את זמנם! בחור ישיבה צריך לשהות בישיבה כמה שיותר. עליכם לדעת, כי עד לפני זמן לא רב, לא היה מושג של בין הזמנים. באירופה לא היתה חופשת קיץ ולא בין הזמנים. כאן בארה"ב, יש חופשת קיץ בת חודשיים - סוגרים את הישיבה למשך חודשיים תמימים. ומה עושים הבחורים? הם יוצאים לרחוב. בטלז, בראדין, בסלבודקה - לא הכירו מושג של חופשה בת חודשיים. הם לא יצאו לשום בין הזמנים, אלא למדו במשך כל השנה כולה!

מלבד השבוע של סוכות והשבוע של פסח, אז היו הבחורים נוסעים לביתם, הם ישבו בישיבה במשך כל היום כולו, כל השנה כולה. הם ישבו ילמדו יומם ולילה. בימים עברו, גם הלימודים ב"חיידר" נמשכו כל היום. הם נשארו בחיידר כל היום! כל יומם היה מלא ב"ויאמר ה' אל משה". וכך הם יצאו מהחיידר חזורים באמונה, אהבת התורה ואהבת ישראל. היו להם אך ורק במושגים וערכים יהודיים, ללא שום ערכים של הגויים! וכך הם צמחו והפכו לאנשים גדולים. כמובן שגם בתקופתם הם היו מסובבים בגויים שהאמינו בהבלים ובעבודה זרה, והיתה לכך השפעה מסוימת, ממנה לא ניתן היה לברוח.

לכן אנו מבקשים מהשי"ת, "והביאנו בשלום מארבע כנפות הארץ" - ולכאורה נשאלת השאלה, מה עניינה של בקשה זו באמצע ברכת "אהבה רבה", אשר כל כולה תפילה ותחנונים על התורה הקדושה? כיצד נכנסה לכאן בקשה זו על הגאולה?

התשובה לכך מתבארת מתוך דברי הרמב"ם (פי"ב מהלכות מלכים ה"ד): "לא נתאוו החקמים והנביאים ימות המשיח לא כדי שישלטו על כל העולם... ולא כדי לאכל ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחקמה". אנו מבקשים ומתפללים על הגאולה כדי שנוכל ללמוד תורה בארץ ישראל מתוך ישוב הדעת. וללמוד אין פירושו רק לשבת ליד הגמרא, אלא לספוג אל תוכנו את כל ערכי התורה הקדושה והשקפותיה. אנחנו שואפים לאווירה המובחרת ביותר שבה נוכל להתעלות, אולם בינתיים, עד ביאת גואל צדק, עלינו לחפש ולמצוא את האווירה הטובה ביותר, שבה נוכל להוציא מן הכח אל הפועל את כוחותינו ויכולותינו בצורה הנעלה ביותר!

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

**האם בימינו ניתן להגיע לדרגות הגבוהות אליהן הגיעו יהודים בדורות עברו?
ואם כן, למה איננו רואים שזה קורה?**

תשובה:

בכדי שצמח יוכל לגדול בצורה בריאה ומוצלחת, הוא זקוק לשני דברים: ראשית כל הוא זקוק לשורשים או זרע, וכמו כן עליו להימצא בסביבה הנכונה. צמחים אינם יכולים לגדול בכל אקלים. במקומות מסוימים בעולם, כגון באזורים בעלי אקלים חם, צמחים אלו יגדלו בצורה מוצלחת יותר.

בימינו, גם אם הזרע נטוע, חסרה לנו הסביבה הנכונה, שכן האוויר מסביבנו מלא בטומאה. וכך, בעוד הזרע הקטנטן והמסכן הזה מנסה להוציא את ראשו מבעד לאדמה ולהתחיל לנשום, האוויר אותו הוא נושם הוא אוויר מזוהם. הוא מלא בסרטים, טלוויזיה, רדיו, עיתונים; כל הרחוב מלא בטינוף, בטומאה, באפיקורסות ובטיפשות. הרחוב מלא בשוטים. בימינו קשה מאוד לזרע הזה לגדול בצורה מוצלחת.

אולם, כאשר אדם מקיים בעצמו "אשרי יושבי ביתך" - אם הוא מיושבי בית ה', וכל זמן פנוי שיש לו מנוצל עבור שהיה בבית ה', הרי זה כאילו הוא יושב בארץ ישראל. כך מבואר בגמרא במסכת ברכות (חא), שפעם סיפרו לרבי יוחנן [שהיה מאמוראי ארץ ישראל] ש"איכא סבי בבבל" - יש בבבל כמה אנשים זקנים שהאריכו ימים ביותר. הגמרא מתארת את תגובתו של ר' יוחנן: "תמה ואמר, 'למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה' כתיב אבל בחוצה לארץ לא" - כיצד זה יתכן שאנשים אלו זכו לאריכות ימים בחו"ל? אומרת על כך הגמרא, "כיון דאמרי ליה, מקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר היינו דאהני להו" - כיון ששמע שאנשים אלו היו משכימים ומעריבים לבתי כנסיות, אמר: זה מה שהועיל להם. האוויר של בית הכנסת הוא כמו ארץ ישראל, ומי שנמצא במקום תורה, הרי שהוא מסובב באווירה שתסייע בידו לגדול ולעלות ביתר קלות.

ובכן, כאשר ראשם של זרעים קטנים אלו מציץ אל אדמתה של ישיבה קדושה, של שכונה של אנשים שומרי תורה ומצוות, יש סיכוי טוב שיצא מהם משהו. אבל זה לא יהיה כמו בימים

המשך בעמוד 10

מדור זה נתרם לע"נ:

לע"נ הגה"צ רבי עמרם בן סוליקא רוח זצוק"ל
ולע"נ חונח'לעמל הרי בן ירחמיאל שמואל וברכה בת אליהו